

Să povestim despre fapte de vitejie!

„Cine e viteaz, în urma războiului se cunoaște.”

Ce înseamnă să fii viteaz? Care a fost ultima ta faptă de vitejie?

Citește cu atenție textul!

Muma lui Ștefan cel Mare

de Dimitrie Bolintineanu

I

Pe o stâncă neagră, într-un vechi castel,
Unde cură-n poale un râu mititel,
Plânge și suspină tânăra domniță,
Dulce și suavă ca o garofiță;
Căci în bătălie soțul ei dorit
A plecat cu oastea și n-a mai venit.[...]
Însă doamna soacră lângă ea veghează
Și cu dulci cuvinte o îmbărbătează.

II

Un orologiu sună noaptea jumătate.
În castel în poartă oare cine bate?
- "Eu sunt, bună maică, fiul tău dorit;
Eu, și de la oaste mă întorc rănit.
Soarta noastră fuse crudă astă dată:
Mica mea oștire fuge sfărămată.
Dar deschideți poarta... Turcii mă-nconjur...
Vântul suflă rece... Rănilile mă dor!"
Tânăra domniță la fereastră sare.
- "Ce faci tu, copilă?" zice doamna mare.
Apoi ea la poartă atunci a ieșit
Și-n tăcerea nopții astfel i-a vorbit:
- "Ce spui, tu, străine? Ștefan e departe;
Brațul său prin taberi mii de morți împarte.
Eu sunt a sa mumă; el e fiul meu;

De ești tu acela, nu-ți sunt mumă eu!

Însă dacă cerul, vrând să-ngreueze
Anii vieții mele și să mă-ntristeze,
Nobilul tău suflet astfel l-a schimbat;
Dacă tu ești Ștefan cu adevărat,
Apoi tu aice fără biruință
Nu poți ca să intri cu a mea voință.
Du-te la oștire! Pentru țara mori!
Și-ți va fi mormântul coronat cu flori!"

III

Ștefan se întoarce și din cornu-i sună;
Oastea lui zdrobită de prin văi adună.
Lupta iar începe... Dușmanii zdrobiți
Cad ca niște spice, de securi loviți.

Ai înțeles textul citit?

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

a) Care sunt cuvintele care ne spun că tânăra domniță este tristă?

- A. Dulce și suavă;
- B. Plânge și suspină;
- C. Dulci cuvinte o îmbărbătează;
- D. La fereastră sare.

b) De unde vine Ștefan cel Mare?

- A. De la mănăstire;
- B. Din castel;
- C. De la oaste;
- D. De la încheierea unei alianțe.

c) De ce mama nu-și primește fiul?

- A. Nu-l mai recunoaște, îl confundă;
- B. Este supărată pe el și nu vrea să-l mai primescă;
- C. Îl încurajează să lupte pentru țară, să iasă victorios;
- D. Vrea să fie ucis de turci.

2. Identifică versurile în care se prezintă starea dușmanilor la întoarcerea lui Ștefan în luptă.

3. Cum se încheie lupta?

4. Completați cu versurile care lipsesc.

„Eu sunt, bună maică, fiul tău dorit:

.....

Eu sunt a sa mumă: el e fiul meu;

.....

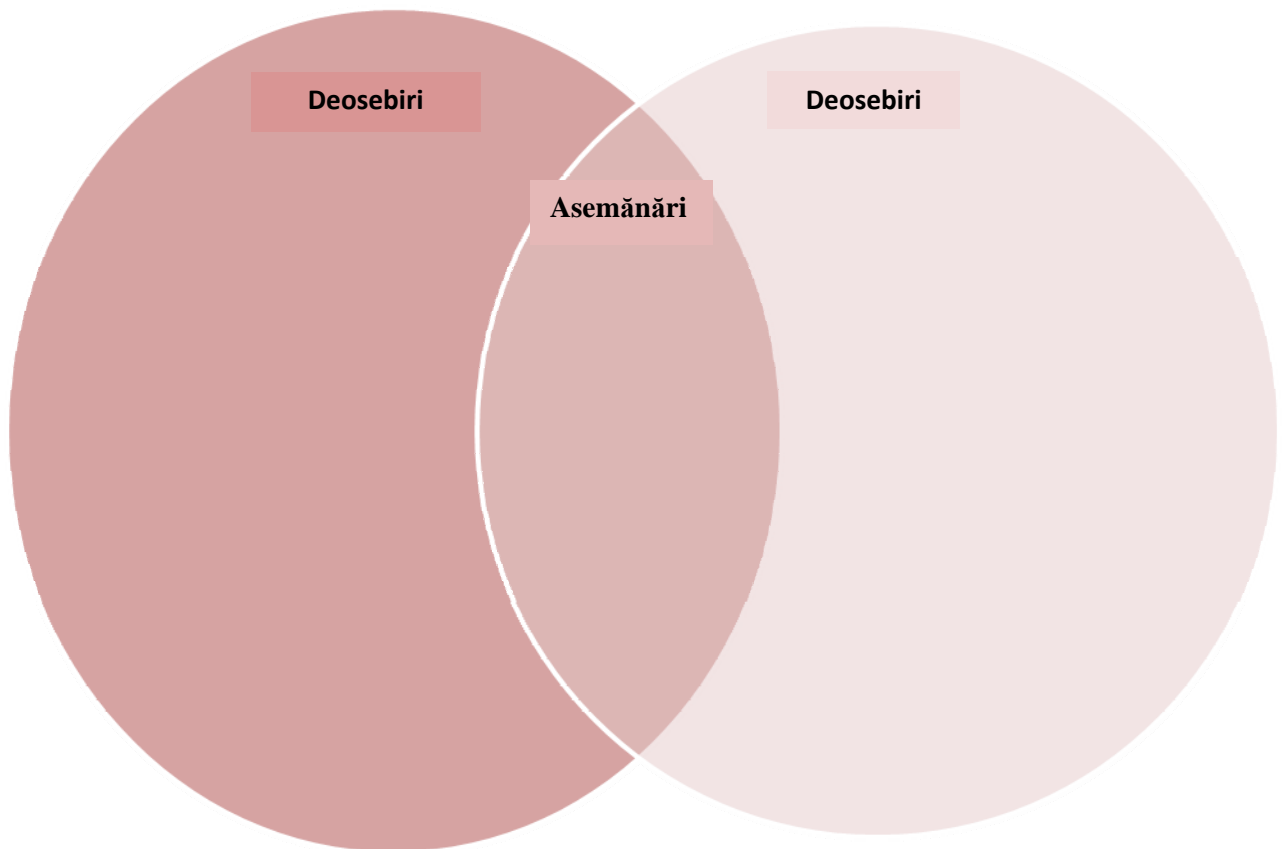
Du-te la oștire! pentru țară mori!

.....

Oastea lui zdrobită de prin văi adună.

.....”

5. Completează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre personajele textului citit.

6. Găsiți sinonime pentru următoarele cuvinte:

soartă =

oștire =

biruință =

7. Găsiți antonime pentru următoarele cuvinte:

noapte =

rece =

a muri =

dușmani =

8. Alcătuiți enunțuri în care cuvintele „poartă” și „corn” să aibă înțelesuri diferite.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Completează *HARTA POEZIEI*

Personajele:

.....

.....

.....

.....

**Locul și timpul
acțiunii:**

.....

.....

.....

Titlul și autorul:

Tema poeziei:

.....

.....

.....

.....

**Scrieți, după autodictare, cuvintele
domnitorului.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Desenați chipul voievodului.

ȘTEFAN CEL MARE

Originea

Ștefan cel Mare, fiul lui Bogdan al II-lea și al soției sale Oltea, s-a născut în anul 1438. După moartea tatălui său, Ștefan s-a refugiat în Transilvania stăpânită de către Iancu de Hunedoara, unde s-a familiarizat cu tacticile militare ale acestuia, care îmbinau elemente de artă militară din toată Europa. Cu o forță militară pusă la dispoziție de către Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare l-a învins pe Petru Aron la Dolhești, cucerind tronul Moldovei pe data de 12 aprilie 1457. A găsit o țară sărăcită, sfâșiată de luptele dintre diverșii pretendenți la domnia Moldovei, o țară ce plătea tribut turcilor .

Conducător de stat

Pentru a putea redresa țara, Ștefan cel Mare a eliminat tendințele marii boierimi de anarhie și de nesupunere față de puterea centrală, a favorizat consolidarea economică a țăranimi libere (răzeșii), a încurajat clasa negustorească și legăturile comerciale externe.

Patron al actului cultural

Prosperitatea economică a țării i-a permis lui Ștefan cel Mare punerea în aplicare a unei politici de construire a unor edificii religioase, cu important rol cultural-artistic, dar și militar. Epoca lui Ștefan cel Mare rămâne una de referință în istoria artei moldovenești, deoarece atunci se pun bazele așa-numitului „stil moldovenesc” în arhitectura și pictura religioasă. Dovezi sunt frescele din biserica de la Dolhești, Bălinești, Sf. Nicolae din Rădăuți, Pătrăuți, Voroneț și Sf. Ilie.

Abilități diplomatice

Victoriile militare spectaculoase ale lui Ștefan cel Mare, repurtate practic împotriva tuturor vecinilor săi (turci, tătari, maghiari, poloni) au fost pregătite

întotdeauna de o politică externă foarte abilă. Din punct de vedere diplomatic, Ștefan cel Mare a purtat negocieri și a încheiat alianțe, în funcție de împrejurări, cu o serie de state puternice din estul, centrul și vestul Europei (Hanaatul de Crimeea, Imperiul Otoman, cnezatul de Moscova, Polonia, Ungaria, Veneția, Statul Papal).

Conducător militar

Ștefan cel Mare a reușit să facă față tuturor celor care au copleșit țara datorită unei strategii și tactici eficiente, precum: atacul de flanc; încercuirea; folosirea combinată a cavaleriei grele cu infanteria sau cavaleria ușoară; ambuscada într-un teren împădurit; înțelegerea secretă cu locuitorii dintr-o cetate asediată; lupta cu unitățile de cavalerie descălecate, în funcție de necesitățile câmpului tactic; atacarea prin surprindere a cantonamentelor de noapte ale adversarilor etc. Totodată, el nu s-a lăsat niciodată asediat într-o cetate sau oraș, ci și-a asigurat libertatea de mișcare pentru a-și mobiliza supușii.

Calitățile sale de organizator, protector al culturii, diplomat și conducător de oști, au fost recunoscute pe plan intern și extern încă din timpul vieții sale. Voievodul este numit „cel Sfânt”; această credință populară a fost consacrată în mod oficial în luna iunie 1992, prin decizia de canonizare a lui Ștefan cel Mare adoptată de către Sinodul Bisericii Ortodoxe Române.

Rezolvați cerințele următoare!

1. Când a cucerit Ștefan cel Mare tronul Moldovei?

2. Cum erau tacticile militare ale lui Iancu de Hunedoara adoptate de Ștefan cel Mare?

- 3. Cum a găsit Ștefan cel Mare Moldova când a cucerit tronul în 1457?**
- A. Înfloritoare și puternică;
 - B. Sărăcită; plătea tribut turcilor;
 - C. Frumoasă și bogată;
 - D. Bogată, primea tribut de la turci.
- 4. În cine și-a pus bazele domnitorul Moldovei?**
- A. În boierime;
 - B. În răzeși (țărani liberi);
 - C. În turci;
 - D. În unguri.
- 5. Bazele cărui stil arhitectural sunt puse în epoca lui Ștefan cel Mare?**
-
- 6. Împotriva căror vecini s-au purtat marile bătălii?**
-
- 7. Numește două procedee tactice aplicate în luptă:**
- 1. _____
 - 2. _____
- 8. Care parte a biografiei vorbește despre „stilul moldovenesc” în arhitectura și pictura religioasă?**
- A. Conducător de stat;
 - B. Patron al actului cultural;
 - C. Abilități diplomatice;
 - D. Conducător militar.
- 9. Cine l-a canonizat pe Ștefan cel Mare și Sfânt în iunie 1992?**
- A. Imperiul Otoman;
 - B. Sinodul Bisericii Ortodoxe Române;
 - C. Președintele României;
 - D. Mama lui Ștefan cel Mare.
- 10. Ți-ar fi plăcut să trăiești în epoca lui Ștefan cel Mare? Explică pe scurt alegerea făcută.**

11. În maxim 10 rânduri realizați portretul domnitorului Ștefan cel Mare.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE *Să povestim despre fapte de vitejie!*

Nr ore	Competențe specifice vizate	Activitatea desfășurată/ organizarea grupului de elevi	Conținut vizat	Resurse materiale/ Text suport	Evaluare, feed-back
2 h	<p>1.1 Identificarea semnificației cuvintelor / expresiilor noi din textele informative sau literare;</p> <p>1.2 Utilizarea unor informații de detaliu din textele literare sau informative;</p> <p>1.3 Aprecierea semnificației globale a unui text;</p> <p>2.1 Identificarea răspunsurilor corecte;</p> <p>2.2 Formularea unor opinii personale</p> <p>2.3 Redactarea unor</p>	<p>-Se prezintă elevilor o imagine cu domnitorul Ștefan cel Mare și se poartă discuții legate de acest personaj, solicitându-le să expună cunoștințele pe care aceștia le au.</p> <p>-Se realizează citirea în gând a textului „Muma lui Ștefan cel Mare”, căutând în același timp cuvinte și expresii necunoscute pe care le vor sublinia cu creionul;</p> <p>- Se explică cuvintele noi pe care le vor scrie la tablă și se vor integra în enunțuri orale de către copii:</p> <p>*orologiu=ceas de dimensiuni mari , fixat pe fațada unei clădiri;</p> <p>*crudă=cumplită, nemiloasă;</p> <p>*nobil=bun, ales;</p> <p>* biruintă = victorie, izbandă;</p> <p>- Fac citirea model a poeziei, apoi voi numi doi elevi care să citească în întregime poezia;</p> <p>- Se face citirea selectivă a textului:</p> <p>Cititi: - cuvintele mamei.</p> <p>- versurile în care se precizează timpul și spațiul.</p> <p>- Copiii vor memora prima strofă a poeziei apoi voi numi 2 elevi să recite;</p> <p>-Cer copiilor să descrie cele două personaje ale poeziei și folosesc Diagrama Venn pentru exemplificare.</p> <p>-Elevii au de rezolvat sarcinile de pe fișe</p>	<p>-Căutarea/selectarea/ utilizarea unor informații semnificative dintr-un text dat;</p> <p>-Operarea cu distractori plauzibili în vederea alegerii unei variante corecte în raport cu textul;</p> <p>-Realizarea unor deducții simple pe baza unor informații din text;</p> <p>-Recunoașterea unor emoții determinate de personaje/întâmplări din textul dat;</p> <p>-Formulare de păreri personale susținute cu argumente raportate la întâmplări/personaje.</p>	<p>portretul lui Ștefan cel Mare și mama lui;</p> <p>fise de lucru;</p> <p>creioane colorate;</p> <p>„Muma lui Ștefan cel Mare” (<i>text literar</i>)</p>	<p>-aprecieri verbale;</p> <p>-evaluarea capacității de a desprinde semnificațiile textului;</p> <p>-evaluarea capacității de a surprinde caracteristicile personajelor;</p> <p>- observarea participării elevilor;</p> <p>- corectarea răspunsurilor în scris;</p> <p>- consemnarea datelor despre corectitudinea răspunsurilor;</p> <p>- fișă conținând tipurile de erori.</p>

	texte scurte pornind de la o povestire, aplicând regulile de scriere corectă.	individual , în perechi și echipă. Astfel, după ce elevii au citit textul au trecut la rezolvarea itemilor, doar după explicarea sarcinilor de lucru.			
2 h	<p>1.1 Identificarea semnificației cuvintelor / expresiilor noi din textele informative sau literare;</p> <p>1.2 Utilizarea unor informații de detaliu din textele literare sau informative;</p> <p>1.3 Aprecierea semnificației globale a unui text;</p> <p>2.1 Identificarea răspunsurilor corecte;</p> <p>2.2 Redactarea unor texte scurte, integrând opinii personale.</p>	<p>Se prezintă un material PPT. Se poartă o scurtă conversație despre conținut realizând legătura cu subiectul lecției.</p> <p>- Copiii citesc în gând textul căutând în același timp cuvinte și expresii necunoscute pe care le vor sublinia cu creionul;</p> <p>-Se explică cuvintele noi pe care le voi scrie la tablă și se vor integra în enunțuri orale de către copii:</p> <p>- Se citește textul în întregime și selectiv, apoi elevii au de rezolvat sarcinile de pe fișe individual , în perechi și echipă. Astfel, după ce au citit textul au trecut la rezolvarea itemilor, doar după explicarea sarcinilor de lucru.</p>	<p>-Căutarea/selectarea/ utilizarea unor informații semnificative dintr-un text dat;</p> <p>-Operarea cu distractori plauzibili în vederea alegerii unei variante corecte în raport cu textul;</p> <p>-Realizarea unor deducții simple pe baza unor informații din text;</p> <p>-Recunoașterea unor emoții determinate de personaje/întâmplări din textul dat;</p> <p>-Formulare de păreri personale susținute cu argumente raportate la întâmplări/personaje.</p>	<p>Videoproiector;</p> <p>computer;</p> <p>material Power Point;</p> <p>fișe de lucru;</p> <p>„Ștefan cel Mare- o scurtă biografie” (text informativ)</p>	<p>-aprecieri verbale;</p> <p>-evaluarea capacității de a desprinde semnificațiile textului și caracteristicile personajului;</p> <p>- observarea participării elevilor;</p> <p>- corectarea răspunsurilor în scris;</p> <p>- consemnarea datelor despre corectitudinea răspunsurilor.</p>